

Ondrej Kondáš : **Klinická psychológia**. Osveta, Bratislava, 1977, 367 s.

Treba predovšetkým uvítať, že sa autor podujal napísať naše prvé syntetické dielo o klinickej psychológii. Cenné je, že to urobil najnáročnejšou formou, formou učebnice.

Vďaka premyslenej koncepcii knihy podarilo sa mu spojiť množstvo poznatkov s vlastným originálnym pohľadom, syntetizovať i konfrontovať rozličné prístupy a podať didakticky prehľadným spôsobom v zhustenej podobe množstvo starších poznatkov i výslovne nových pohľadov a zistení. Nazdávame sa, že práve podnecovanie a aktivizovanie vlastného myslenia študujúceho je pri vysokoškolskej učebnici mimoriadne hodnotné.

Osobitne treba oceniť jasnú ideovú koncepciu učebnice. Všeobecné ideové východiská akceptuje v úvode do problematiky, kde sa dotýka najvšeobecnejších otázok podstaty človeka a základných filozofických pohľadov na problematiku disciplíny. Osobitnú kapitolu venuje aplikácii marxistickej gnozeológie na metodológiu klinickej psychológie. Nerobí to proklamatívne, ale vnútorne, samou konfrontáciou látky až do podrobností. Na ilustráciu uvediem príklad: autor zdôrazňuje dialektickú determináciu javov, rozoberá ju na základných princípoch (s. 128—130), ale zamieta napr. pojem úzkosti ako strachu bez podnetu, lebo je to pre neho indeterministické poňatie. Dokazuje, že vždy sú to isté podnety alebo „kľúče“, ktoré vyvolávajú strach. Nezanedbal ani vysvetlenie neurofyziologických mechanizmov strachu vo svetle najnovších výskumov. Inú ilustráciu by mohlo tvoriť jeho vedomé hlásenie sa k teórii nervizmu, k Pavlovovej reflexnej teórii a k teórii učenia v zmysle discentného poňatia. Alebo si všimnime konfrontáciu rozličných smerov. Autor sa usiluje priblížiť tieto smery čitateľovi ich vlastným jazykom, ale súčasne ich kriticky hodnotí. Jeho argumenty sú výstižné, sústreďuje sa v nich na metodologické hľadiská.

Pozoruhodné je, že sa autor výdatne odvoláva na domácu literatúru. Tak jeho slová o nebývalom rozmachu psychológie v podmienkach budovania socialistickej spoločnosti dostávajú konkrétnu náplň. Keďže hodnotí len faktický prínos konkrétnych výskumov, dostávajú sa do učebnice aj mená mladých psychológov. V obdivuhodne širokom zábere sa opiera aj o vlastné klinické materiály, z ktorých niektoré publikuje v knihe prvý raz. Bohato využíva sovietskú literatúru, na niektorých autorov sa zámerne odvoláva (Pavlov, Miasiščev, Makarenko, Lurija, Vygotskij, Ananiev, Leontiev a i.), ale opäť uvádza aj menej známe mená, čo svedčí o veľmi dobrej znalosti sovietskej klinicko-psychologickej literatúry. Pritom nezanedbáva ani prínosy západných autorov. Konkrétne poznatky ilustruje novými údajmi, získanými experimentálne.

Celé podanie látky charakterizuje úsilie prísne spájať teóriu s praxou. Hoci dôraz na teóriu prevažuje, nezanedbáva ani priblíženie tzv. operatívnych poznatkov, ako sám nazýva poznatky aplikovateľné už bezprostredne v praxi, aby ich mladý adept psychológie dobre pochopil. Preto uvádza aj príklady zo života študenta (napr. ilustrácia konfliktu alebo frustrácie). Súčasne núti poslucháča, aby si sám konfrontoval niektoré partie z prvej časti knihy s ďalšími časťami, aby porovnával, aplikoval a uvažoval, ba pokúsil sa samostatne riešiť kontrolné otázky, na ktoré je v knihe odpoveď.

Kondášova **Klinická psychológia** je skutočne obsahovo bohatá, syntetická, problémovo stavaná, dobrá učebnica. Je významným prínosom k plneniu požiadaviek straníckych a štátnych dokumentov o zvyšovaní efektívnosti výchovno-vzdelávacej práce na vysokých školách.

Vydavateľstvo Osveta vydalo knihu v esteticky pôsobivej grafickej i technickej úprave.

M. Harineková